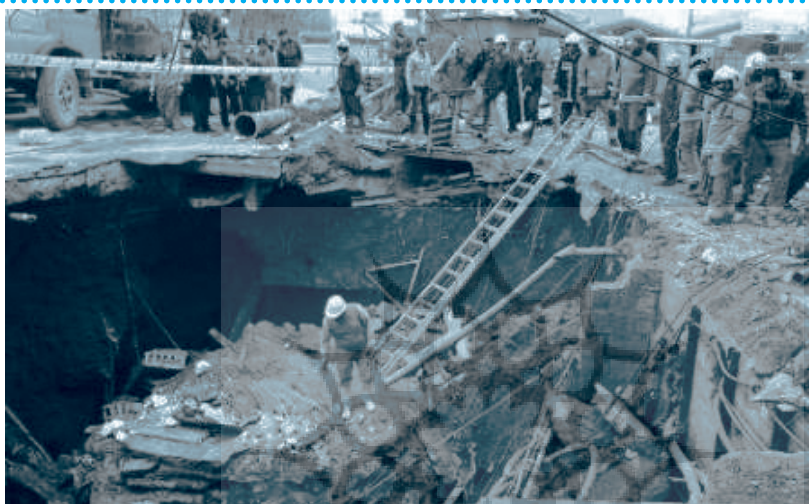

پیامدهای حوادث ناشی از کار

حسن دوستی
بازرس کار و کارشناس ارشد علوم
اقتصادی

مقدمه

حادثه، تعاریف متفاوت و مختلفی دارد. از جمله تعاریف حادثه می توان به رویدادی پیش بینی نشده در اثر خطای انسان و ضعف مدیریت و واقعه ای غیرمنتظره و برنامه ریزی نشده (سازمان بین المللی کار) اشاره نمود. براساس ماده ۶۰ قانون تامین اجتماعی، حادثه ناشی از کار را حوادثی تعریف کرده اند که در حین انجام وظیفه و به سبب آن برای بیمه شده اتفاق می افتد.

یک حادثه علاوه بر آثار ظاهری و مستقیم دارای تاثیر عمده ای به صورت غیر مستقیم و پنهان است به طوری که مثال کوه یخ به خوبی نشان دهنده عواقب یک حادثه است. در این مقاله سعی شده است با تکیه بر تجربه چندین سال بازرسی عمده دلایل وقوع حوادث ناشی از کار به خصوص حوادث مربوط به کارگاههای ساختمانی مورد بررسی قرار گیرد.

ابعاد اقتصادی یک حادثه شامل وقفه در انجام کار، انتقال مصدوم به مرکز درمانی، هزینه فرصت از دست رفته برای سایرین از جمله اهالی خانواده و اقوام جهت مراقبت و نگهداری از فرد مصدوم و یا عیادت از وی، هزینه ناشی از افت کمی و کیفی محصول، هزینه آموزش و آماده سازی فرد جدید و هزینه غرامت ها... است.

بنابراین حوادث ناشی از کار برای کارگران و اطرافیان وی، کارفرمایان، سازمان های بیمه گر و جامعه، عوارض مختلفی به دنبال دارد که به شرح زیر قابل بررسی است. درد و رنج ناشی از آسیب جسمی، احتمال معلولیت، عدم توانایی در انجام کار سابق، اثر روانی ناشی از محدودیت شغلی و مشکلات خانوادگی ناشی از کاهش درآمد کارگر است. در صورت معلولیت و مرگ کارگر، آثار مذکور بسیار شدیدتر است. آثار حوادث ناشی از کار برای کارفرمایان شامل کاهش تولید، کاهش کیفی محصول در اثر بکارگیری کارگر جدید و کم تجربه به جای کارگر حادثه دیده، افزایش هزینه اضافه کار برای جبران کاهش تولید، تعمیر و تعویض قطعات ماشین آسیب دیده، هزینه آموزش و جایگزینی فرد جدید، اتلاف وقت، افزایش هزینه حقوقی، هزینه درمانی، افزایش قیمت تمام شده محصولات

است. از پیامدهای حوادث ناشی از کاربرد جامعه می توان به کاهش درآمد خانواده و آثار مخرب ناشی از آن در کشور، وارد نمودن خسارت به سازمان تامین اجتماعی یا سایر موسسات بیمه ای دولتی و خصوصی، خارج شدن نیروی کار فعال از چرخه تولید و کاهش تولید ناخالص ملی است. بر اساس آمارهای اعلام شده از سوی وزارت کار و امور اجتماعی ۳۰ درصد حوادث ناشی از کار در کارگاههای ساختمانی روی می دهد. همچنین بر اساس تحقیقات و بررسیهای انجام شده توسط بازرسان کار این وزارتخانه مهمترین علل وقوع این گونه حوادث شامل سقوط افراد از ارتفاع و سقوط مواد و مصالح کار بر روی کارگران یا افراد رهگذر بر اثر عدم نصب حفاظ ها یا پوشش های مناسب و برپایی داربستهای غیراستاندارد است. علاوه بر آن ماندن کارگران در زیر آوار ناشی از ریزش ناگهانی دیواره های ساختمان در دست به دلیل انجام عملیات تخریب غیر اصولی و نایمن، برق گرفتگی حاصل از تماس آهن آلات و یا سایر تجهیزات ساختمانی با خطوط هوایی انتقال برق در نتیجه نقض حریم آن خطوط، وارد آمدن صدمات به کمر و ستون فقرات در اثر روشهای نادرست حمل و جابجایی مصالح به روش دستی و صدمات ناشی از کاربرد ناصحیح و مخاطره آمیز بالابرها، قرقراهی و مکانیکی می باشد. ریشه اصلی موارد مذکور عدم آگاهی مالکان و پیمانکاران با مقررات ایمنی و آیین نامه حفاظتی کارگاههای ساختمانی، استفاده آنان از کارگران روزمزدی و آموزش ندیده و نهادینه نشدن فرهنگ ایمنی و وجود عادت های غلط بین کارگران می باشد. همچنین فقدان نظارت صحیح از طرف مهندسان ناظر و عدم هماهنگی شهرداری ها با سایر ادارات و شرکت های دخیل در احداث ساختمان از علل ثانویه محسوب می شوند. با توجه به این که صیانت از نیروی کاری از وظایف مهم وزارت کار و امور اجتماعی است این وزارتخانه در جهت کاهش این گونه حوادث بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و به خصوص طی سالیان اخیر در راستای برنامه های دولت توانسته است قدمهای محکم و مؤثری بردارد که از میان آنها می توان به بالا بردن سطح آگاهی و تخصص کارگران و کارفرمایان از طریق برگزاری کلاسها و دوره های تخصصی در رشته های مختلف کاری در سازمانهای فنی و حرفه ای و مراکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت و بهداشت کار، ارائه مشاوره و راهنمایی به کارگران و کارفرمایان در محیط های کاری توسط بازرسان کار و پخش تیزرهای تصویری مربوط به اصول ایمنی کار در رسانه ملی اشاره کرد.

بنابراین با توجه به موارد اشاره شده، حمایت از کارگران در برابر حوادث ناشی از کار باید بیش از پیش مد نظر قرار گرفته شود. در این خصوص توصیه می شود تمامی کارفرمایان و به خصوص مالکان کارگاههای ساختمانی در حال احداث یا پیمانکاران مربوطه علاوه بر بیمه تامین اجتماعی، ضمن مراجعه به شرکتهای بیمه گر خصوصی، نسبت به عقد قرارداد بیمه مسئولیت مدنی کارفرمایان اقدام نموده تا این قشر زحمت کش جامعه زیر چتر حمایتی گسترده تری قرار گیرند.